

ubi proximè, Mastr. lib. 1. cap. 2. ex num. 17. Flor. Di. z. variar. lib. 1. q. 8. num. 10. Antunn. sup. part. 2. lib. 1. cap. 12. ex num. 45. Escal. Cazophylac. Reg. part. 2. lib. 1. cap. 12. in princ. Idem de inferioribus Dominis scripsit post alios Mastr. num. 30.

23 Licet Rex præponere Rectores populis teneantur propriis expensis, non tamen opus erit ad libitum subditorum huic muneri satisfieri, idem cum in Hispania quondam provisum foret Rebus publicis de justitia administratione per judices ordinarios, qui eligi consueverant, prout asseritur sup. num. 19. non erat cogenitus Rex, postulantibus populis, Rectores concedere cum dispendio regii ærarri, sed postulantum expensis, ut caveretur in l. 5. tit. 5. lib. 3. Recop. & observat Molin. & Mastr. ubi proxime

Ibi : Duo tamen sunt in hac.

24 Hodie mittuntur non petiti Correctores ad civitates, & villas, ex quarum bonis salary percipiunt, quod ex consuetudine consenuit tacito populorum comproba sustinetur. Addit Bobadil. in calce sue Politice, ubi cunctos recenset, salary correctorum, & unde salvantur ostendit.

Vers. In his vero civitatibus.

25 Rex intra limina sui dominii omnium jurisdictionum absolutus est Dominus, quas pro arbitrio valet tollere, restringere, ac ampliare, ut cum plurimis docuit Salg. de recent. Bullar. p. 1. c. 14. ex num. 2. & adnotatur sup. c. 1. num. 159. idem Correctores civitatis etiam non potestis praefici, licet municipales Magistratus eligendi facultate portantur. Non sic Magnates, aliqui vassallorum Domini, nisi ex oppidi voluntate, seu petitio, præscriptione, vel alio titulo. Bobad. lib. 2. cap. 16. num. 70. Larrea alleg. fisc. 70. num. 2. Azeved. in l. 1. num. 2. tit. 5. lib. 3. Recop. Antunn. de donat. reg. part. 3. cap. 44. num. 28. Molin. disf. 12. num. 1. 2. Sed si Princeps subditus concesserit villam, ad quam Rectorem mittere solebat, eodem jure uti donatarius non prohibebitur, nec deterior fieri populi conditio: de quo cogita.

Ad Num. 6.

26 Obtinens à Principe jurisdictionem etiam cum mero ac mixto imperio, de causis appellationis, nisi concedatur expressum, nequit cognoscere. Est de jure verior ac frequentior sententia. Mastrill. de Magistrat. lib. 4. cap. 16. num. 77. Cancer. variar. lib. 3. cap. 13. à num. 244. Molin. d. disf. 12. num. 2. verific. In quibusdam, ad fin. Bobad. lib. 2. cap. 16. num. 76. ubi plures Azeved. in l. 1. num. 40. titul. 1. lib. 4. Recop. Mart. de jurid. part. 4. cas. 198. num. 2. Sed apud nos Domini inferiores per appellationem à sententiis suorum judicium addiri possunt ex constitutione quadam Joannis II. Guadalaxara edita, cuius statim mentio fit, ejus contextu expresso. Greg. Lop. in l. 18. gloss. 2. tit. 23. p. 3. ubi quod in praxi servatur. Pichard. in manud. ad prax. part. 4. §. 8. num. 8. Avend. de exeq. mand. cap. 5. num. 2. vers. Et licet, Bobad. d. cap. 16. ex num. 77,

Contrarium, non obstante præfata lege, tenent. Azeved. sup. num. 42. Molin. d. vers. In quibusdam, ad fin. Cur. Philip. part. 5. §. 1. num. 9. Aviles, et si nil decidat, videndum in cap. 38. Prator. verb. Ante nos, num. 3. qui in fine referit Palat. Rub. distinguenter inter Praetorem Dominorum generalem, ac particularem, instar Vicarii Episcopi. Cancer. variar. part. 3. cap. 13. num. 249.

Ibi : Et probatur, quia cum idem sit Tribunal.

Hac paritate utuntur argentes Azeved. Bobad. Avil. & alii.

Vers. Secunda conclusio.

A Magistratibus municipalibus, seu Alcalades ordinarios, à populo electis, & à Domino oppidi confirmatis, ad ipsum provocatur. Ita sentiunt omnes nuper laudati, ut Molin. Bobad. Avil. Azeved. Cur. Phil. Hos judices ordinarios dum Domini confirmant, eis propriam jurisdictionem conferunt. Molin. de iust. & jur. tract. 5. disf. 12. num. 2. vers. In quibusdam. Imò ipsos eligere videuntur, nam electionis actus confi manti tributur. Glossa verb. Authoritate nostra, in cap. Apostolica, de prob. in 6. ubi Barbosa collect. num. 3. Larrea Granat. decis. 41. num. 15. Fontanel. ae pac. nuptial. claus. 4. gloss. 10. part. 1. num. 137. Antunn. de donat. Reg. part. 3. cap. 44. num. 30.

Ibi : Quod non sit omnino idem Tribunal.

Etsi eadem sit jurisdiction, non est tamen idem tribunal, superius namque habetur respectu ordinum judicum, quapropter ad dominum oppidi provocatur, ut de Episcopi Vicario foraneo scripsit Pichard. d. part. 4. præc. 8. num. 2. Unde Domini nequeunt avocare causas pendentes coram judicibus hujusmodi in populis domini sui. Avend. de exeq. mand. cap. 5. num. 12. Illud etiam idem observat cap. 6. num. 2. quod licet Domini inferiores possunt de appellatione cognoscere, non tamen de nullitate sententia principaliter proposta.

Ad Num. 7.

Hanc legem de Guadalaxara præter relat. sup. num. 25. memorant Montalv. in Repart. leg. regn. verb. Appellari potest. Bonifac. de peregrina verb. appell. quest. 5. gloss. Omisis mediis, part. 1. Palac. Rub. de jure & obtent. regn. Navar. part. 2. §. 4. cuius feriem integrum expendit Aviles ubi proxime. Verba autem, quæ faciunt ad rem, sunt hæc: Ordenamos y mandamos que quando los vecinos y moradores de los lugares de los Sennorios se sintieren por agraviados de alguna sentencia que dieren el Alcalde o Alcaldes (en que el derecho otorga apelacion) que apelen para ante su Sennor, o para ante el su Lugariente, que oviere de oir sus apelaciones. Quæ constitutio condita appare die vigesima secunda Aprilis, anno 1390. & à successoribus Regibus exequi jufa, teste Avilesio ubi supra: sed à nova Regiam legum compilatione rejectum esse constat.

Vers.

Enucleatus, & auctus. Cap. IV.

Vers. Tertia conclusio.

29 Eisdem mediis, quibus jurisdictionem quærum quoad primam causarum cognitionem assecurimus sup. cap. 1. num. 148. poterit quoad secundam instantiam comparari, neminiisque dubium videtur, quin Princeps valeat istam tribuere facultatem, suprema semper sibi reservata potestate. Avend. sup. cap. 5. num. 2. vers. Et licet. Imò ex generalitate & amplitudine verborum privilegi translatâ aestimabitur jurisdictione quoad appellationes, veluti si afferatur, quod donatarius valeat causas libere definire. Mastril. d. cap. 16. num. 80.

Vers. Quarta conclusio.

30 Domini vassallorum, quibus jus est cognosci de appellationis causis, possunt per suos Vicarios ad id deputatos illud munus exercere, & ab his non ad ipsos Dominos, sed ad Regem provocatur. Ita caveretur præfata lege de Guadalaxara, ibi: Y si de la sentencia del Sennor o del su Alcalde o Alcaldes se sintiesen agraviados, que puedan apelar para ante nos, o para ante nuestros Alcaldes. Greg. Lop. in l. 18. gloss. 2. tit. 23. p. 3. Avil. sup. verb. Ante nos. Mastril. d. cap. 16. num. 75. Guttier. Practic. lib. 1. quest. 42. in fin. Avend. d. cap. 6. num. 3. vers. Item in casibus. Bobad. lib. 2. cap. 16. num. 77. Azeved. in l. 1. num. 40. tit. 1. lib. 4. Recop. Cancer. var. part. 3. cap. 13. num. 244.

Ad Num. 8.

31 Hæc apud nos nequaquam observari, testis est Bobadil. d. cap. 16. num. 79. sed causæ specialiter per Dominos inferiores commissæ, per appellationem devolvuntur ad ipsos. Vide sup. num. 25. in fin. & Cancer. variar. p. 3. cap. 13. num. 249.

Ibi : A delegato appellandum esse ad delegantem.

32 Hæc juxta distinctionem capit. Super questionum 27. §. Porro, de offic. deleg. an scilicet delegans quid sibi reservaverit, faltem exequitionem, cap. Si delegatus 7. eod. in 6. necne, quam observant Gregor. Lop. in l. 21. gloss. 1. tit. 23. p. 3. Molin. de iust. & jur. tract. 5. disf. 21. num. 5. 6. Barbosa in collect. ad d. cap. Super questionum, num. 7. & latè in d. cap. Si delegatus, à num. 6. Seacc. de appellat. quest. 8. num. 32. Tusch. lit. A, concl. 352. num. 40. quam canonicanum decisionem (solido nixam fundamento, de quo Barbo. in d. cap. Si delegatus. Tondut aliud agens de prevent. judic. part. 2. cap. 3. num. 4. & 5.) etiam de jure communi servandam esse afferunt præfati, & communiter docent Interpretes, teste Barbosa in d. cap. Si delegatus, num. 11. Idem de jure nostro Regio tenet Gregor. Lop. ubi proximè, non obstante dicta lege 21. Partitæ, quæ contraria decideret videtur. Et hæc procedunt in delegato subdelegante.

D. de Faria Covar. Encl.

Ibi : Huic rationi accedit elegans.

De Vicariorum differentia videndum Barbosa 33 de potest. Episc. part. 3. allegat. 54. ex num. 18. & de jur. Eccles. lib. 1. cap. 15. num. 3. Molin. sup. d. trad. 5. disf. 10. Tusch. lit. V, concl. 183. & concl. 186. Generalis ordinaria jurisdictione fungitur, idemque tribunal cum suo Episcopo censetur obtinere; ideo non appellatur à Vicario hoc ad Episcopum. Foraneus delegatus habetur, diverso inferiorique tribunali sedet; unde ab eo ad Episcopum jure appellatio procedit. Tusch. ubi proximè, Molin. num. 1. & 4. ubi quod consuetudo non valeret, ut à Generali Vicario ad Episcopum provocaretur. Paz in prax. tom. 2. prælud. 3. num. 5. Pichard. manuduct. part. 4. præc. 8. num. 2. Cancer. d. cap. 13. num. 248. & 253. Barbosa pluribus cumulatis, in collect. ad cap. 2. ex num. 8. de consuetud. & regulariter à delegato Episcopi ad eundem, non ad Metropolitani appellatur, ut ex multis docet Barbosa de jure Ecclesiast. lib. 1. cap. 7. numero 69. & est regulare. Parlad. differ. 129. numero 14.

Ibi : Quem ob rem Joan. Lapus.

Cujus sententiae meminimus sup. num. 25.

Ibi : Tertiò adversus.

Contra Baldum tenet Cujac. lib. 1. quest. Papin. in l. 5. ff. de offic. Proconsul. quem consulat. Vide infra num. 37.

Vers. His tamen utcunque.

Fraudis ob suspicionem (quæ nunquam præsumitur) non est jus suum cuique aufertendum: verumtamen si constaret, quod Dominus aliquis vassallorum datâ operâ causas delegaret, ut ad se provocaretur in præjudicium regie jurisdictionis, tunc quidem ad ipsum nequiret appellari. Sic observatur in Episcopo delegante ad illudendum Metropolitani jurisdictionem; nam à delegato ad hunc appellabitur, omisso suffraganeo delegante. Marc. Anton. Genuens. in Pract. Archiep. Neap. cap. 70. num. 7. vers. Limita secundo. Barbosa d. cap. 7. num. 69.

Vers. Sed & Carolus.

Jure Cæsareo non appellari à delegato ad 35 delegantem, docent etiam Cujac. lib. 1. quest. Papin. in l. 5. de offic. Proconsul. Fachin. controvers. lib. 1. cap. 78. Pichard. in manuduct. part. 4. præc. 8. num. 3. quod videtur accipendum ac limitandum ex præmissis sup. num. 32. Aliud sentiunt de judicibus datis, à quibus ad dantes provocatur, l. 1. §. 1. & seq. quis & à quo appell. l. Imperatores 21. de appell.

Ibi : Nam si Præses Provinciae.

Indistincte nofrates docent, à Correctorum 36 Locumtenentibus ad illos provocare non licere. Azeved. in l. 10. tit. 5. lib. 3. Recop. Cur. Philip. part. 5. §. 1. num. 9. & alii plures apud Bobad. lib. 1. cap. 12. num. 37. ubi limitat in appellatione ab interloquitoris.

Vers. *Quod vero ex Baldo.*

- 37 A Vicario non esse appellandum ad illum, cuius vicem gerit, tenet Cujac. lib. I. quæstion. Papin. in l. 5. ad med. de offic. Proconf. & lib. 19. respons. ad l. 23. de appellat.

Ibi: *Quamobrem fortassis.*

Merito D. Covar. hæsit, tum propter contrariam præxim, de qua Bobadilla testatur: tum propter objecta juris principia. Ubique quod consuetudo, optima legum interpres introduxit, servari oportebit.

Ad Num. 7.

- 38 Jure nostro Regio licet appellare, omisso inferiori Domino, vel Magistratu, ad quem immediatè causa appellationis spectat, ad Regem, seu Suprema Prætoria, l. 18. tit. 23. p. 3. ubi Greg. Lop. gloss. 2. l. 1. tit. 1. l. 14. tit. 18. lib. 4. Recop. & utroque Azeved. Avil. in c. Prætor. 38. verb. *Ante nos*, num. 1. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 16. num. 80. Guttier. præf. lib. 1. cap. 42. Pichard. *suprà part. 4. præc. 8. num. 8.* Hermos. in l. 9. gloss. 11. num. 64. tit. 4. p. 5. Paz in *Praxi*, tom. I. part. 6. præm. num. 43. Villalob. *antin. Jur. lit. A.* num. 62. Cur. Philip. part. 5. §. I. num. 8. quod limitandum videtur in appellatione à subdelegato, cui delegatus Principis causam committit, reservata jurisdictionis parte, ad quem necessariò provocari debet, cap. Si delegatus 7. de offic. delegati, in 6. ubi Barbofa in collect. num. 12. Molin. sup. disp. 21. num. 6. Paz tom. 2. part. 5. cap. unic. num. 4. Alia limitatio habetur in l. 4. tit. 24. p. 2. cuius meminit Gregor. Lop. in d. l. 18. gloss. 2. in fin. & Azev. in l. 1. num. 22. tit. 1. lib. 4. Recop.

Ibi: *Idem enim ex Jure Pontificio.*

- 39 Similiter Pontificiis sanctionibus ad Sedem Apostolicam, omisso medio, appellatio permittitur, cap. Si duobus 7. de appell. cap. ad Romanam 8. 2. quæf. 6. l. 5. tit. 5. p. 1. Scaccia de appellat. quæf. 7. num. 46. Cujac. in d. cap. Si duobus. Azeved. in l. 1. num. 21. tit. 1. lib. 4. Recop. Narbon. de appellat. à Vicario ad Episc. part. 2. fund. 1. num. 25. Marant. de ordin. judicari. part. 6. cap. 7. de appellat. num. 369. Solorz. de jure Indiar. tom. 2. lib. 3. cap. 9. num. 15. & alii plurimi apud Barbofa. in collect. ad cap. Dilecti 66. num. 3. de appellat. & in cap. Quia circa, num. 25. de privileg. quem vide in d. cap. Si duobus, num. 2. Limitatur in sententia subdelegati, cui Papæ delegatus non in totum causam mandavit; nam ab illo est necessariò provocandum ad delegantem, d. cap. Si delegatus. ubi Barbofa num. 12. Scacc. ubi proximè, num. 63. 64. ubi ratio. Secundo limitatur in novo Indiarum orbe, quia non licet ad Sedem Apostolicam provocare; sed in hujusmodi regionibus causæ Ecclesiasticae jubentur terminari ex Bulla Gregorii XIII. quam refert Solorz. sup. num. 12.

- 40 Jure autem Cæsareo Imperiale Auditorium per appellationem, omisso medio, adire non permittitur, l. *Imperatores* 21. de appellat. num. 5.

Cujac. Pichard. ac Villalob. ubi proximè. Tusch. lit. A. concil. 352. num. 50. & concil. seq. in fin. Barbofa in collect. ad d. cap. Quia circa, num. 24. Scacc. d. quæf. 7. num. 30. Greg. Lop. in l. 18. gloss. 2. tit. 23. p. 3.

Ibi: *Jure tamen Pontificio.*

Ad legatum de latere poterit appellari, 41 omisso medio. Tusch. d. concil. 352. num. 57. Pichard. de manuduct. 4. præc. 8. num. 8. Cur. Philip. sup. §. 1. num. 3. Paz tom. 2. part. 5. cap. unic. num. 4. Scacc. d. quæf. 7. num. 103. ubi aliæ limitationes ad resolutionem traditam sup. num. 38. Imò si appellatio ad Pontificem interponetur in partibus a sententia Legati, hic de justitia propria sententiæ cognoscet. Salgad. de Reg. protect. part. 2. cap. 13. num. 234. Scacc. sup. quæf. 17. limit. 2. num. 66.

Ibi: *Quin & omisso medio.*

Appellatio, omisso medio, quoties permissa non est, nullius momenti habetur, ita ut judex mediatus, ad quem pars provocavit, etiam altera non opponente, procedere non valeat. Sic sentit Pichard. d. præc. 8. num. 7. ratio est, quia in secunda instantia non datur prorogationi locus. Avend. de exeq. mand. cap. 6. num. 1. Carleval. cum plurimis de judic. lib. I. tit. 3. disp. 7. sed. 5. num. 1224. Contrarium tamen tenet Gregor. Lop. in l. 18. gloss. 1. tit. 23. p. 3. Barbofa in cap. Dilecti 66. in fin. de appellat. Tusch. lit. A. conclus. 352. num. 56. Petr. Barbofa in l. 1. art. 1. num. 166. ff. de judicis. Carleval. sup. num. 1227. de quo Scacc. d. quæf. 7. num. 17. 26. & 105. ubi distinguunt, ut Jure Canonico sustineatur appellatio, non Civili. Narbon. sup. p. 1. num. 166. lib. 4. Recop.

Ibi: *Idem enim ex Jure Pontificio.*

42 Quomodounque judex à quo tenetur appellationi, omisso medio deferre, & judex ad quem remittere causam ad tribunal immediatum, nisi ex partis appellatae procedere valeat assensu. Azeved. in l. 7. num. 40. tit. 18. lib. 4. Recop. Pichard. d. præc. 4. num. 7. Cur. Philip. suprà. Idem juris erit si appelletur ad judicem parem illi, qui sententiam tulit, l. 18. tit. 23. p. 3. ubi Greg. Lop. gloss. 3. Villalob. *antin. Jur. lit. A.* num. 63. qui de jure communis inutilem profis hujusmodi appellationem advertunt: consentit Scacc. de appellat. quæf. 2. num. 9. & 13.

Ad Num. 10.

Curia verbum multifariam usurpat, ut 44 vide est apud Alex. ab Alex. dier. gen. cap. 16. ubi Tiraq. Brisson. de verb. signif. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 13. §. I. à princ. Petr. Surd. conf. 311. num. 31. Antunn. de donat. Reg. part. 2. lib. 1. cap. 24. num. 1. cum seqq. Boër. tract. magn. conf. addit. 2. à num. 167. Petr. Barbofa in l. 1. §. Legatis, num. 40. de judic. Camil. Borrel. in addit. ad Bellug. in specul. Princ. rubric. 1. verb. Curia. Nomine Curiae comprehenduntur leuæ quinque in circuitu quæ ad ipsam spectant. Greg. Lop. in l. 27. gloss. 1. tit. 9. p. 2. Montaigne de Parlame. p. 1. num. 5.

Ibi:

Enucleatus, & auëtus. Cap. IV.

Ibi: *Sic denique quod Innocentius.*

Consule Gonzal. ubi proximè. Mar. Alter. de censor. tom. 1. disp. 9. lib. 5. cap. 3. Petr. Barbofa. sup. num. 37. Carc. de Benef. pari. 5. cap. 1. à num. 387. & alios apud Barbofa. in collect. ad cap. 2. num. 17. de prebend. in 6.

Ibi: *Olim autem.*

De his Variar. lib. 4. cap. 1. videnda quæ scriptimus.

Vers. *Ceterum Castellæ Rex.*

45 De institutione, ac distinctione Prætoriorum hujusmodi Supremorum, Senatorum numero, causisque de quibus cognoscere possint, extat titulus 4. lib. 2. Recop. ac in l. 2. Curiae nunquam sunt, de quibus plures apud Solorz. de jur. Indiar. lib. 4. cap. 3. num. 5. Paz in praxi, tempor. 1. ex num. 17. Monter. præf. tract. 5. in princ. Parlard. differ. 10.

Ibi: *Quibusdam negotiis exceptis.*

46 Multa recenset Solorz. suprà ex num. 17. observans ampliorem jurisdictionem concessam ob nimiam distantiam Cancellarii novi Indianorum orbis, quam Castellæ summis Prætoriis. Alia negotia disces ex l. 2. l. 23. tit. 4. l. 22. l. 81. l. 83. tit. 5. lib. 2. Recop. & ex additis ad d. tit. 5. Adde Alfar. de offic. Fisc. gloss. 24.

Vers. *Sed hec Auditoria.*

47 Suprema Castellæ Prætoria Cancelleriae vocitantur; nam litteræ quæ per illa expedientur, sigillo signantur regali à ministro ad id deputato, qui Cancellerarius dicitur à cancellando, seu scindendo quæ perperam confecta reperit, l. 6. tit. 15. p. 3. l. 5. cum sequent. tit. 15. lib. 2. Recop. In Castella magnus est Cancellerarius Toletanus Præf. De Cancellerii dignitate agit Greg. Lop. in l. 4. tit. 9. p. 2. Joan. Montaigne tract. de auctor. Magni Conc. num. 5. & 6. Chaffan. in catalog. glor. mund. part. 7. confid. 7. Menoch. de arbitrar. cas. 68. num. 7. II. 19. Did. Per. in l. 1. tit. 4. lib. 2. Ord. Azor. Institut. moral. part. 2. lib. 8. cap. 36. quæf. 1. in fin. Avend. in Diction. verb. Canciller. Matienz. Dialogi Relator. part. 1. cap. 4. ex num. 5.

CAPUT V.

SUMMARIUM.

- 1 Curia Principis omnibus subditis forus est communis, ut quisque ibi reperrus possit conveniri.
 - 2 Roma hodie cunctis Ecclesiasticis forus communis est, ac laicus qui in temporalibus Sedi Apostolicae sunt subjecti.
 - 3 Locus ubi Pratorium Regium existit, est forus communis.
- In Rebus publicis liberis forus est communis ubi resedit supremum gubernium, ibid. D. de Faria Covar. Enocl.